

ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC DỊCH VỤ LOGISTICS CẢNG BIỂN Ở THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Trần Hoa Phượng *

Văn Công Vũ **

Tóm tắt: Dịch vụ logistics cảng biển là loại hình dịch vụ đóng vai trò quan trọng đối với phát triển kinh tế - xã hội của thành phố Đà Nẵng. Công tác đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển ngày càng cao của dịch vụ logistics cảng biển có ý nghĩa rất quan trọng. Trên cơ sở sử dụng phân tích nguồn dữ liệu thứ cấp về thực trạng công tác đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng hiện nay, bài viết cho thấy, các cơ sở đào tạo và doanh nghiệp dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng vẫn còn tồn tại một số hạn chế, bất cập trong công tác đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển; đồng thời đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng trong giai đoạn đến.

Từ khóa: Đào tạo; cảng biển; dịch vụ logistics; nhân lực.

Abstract: Seaport logistics service is a type of service that plays an important role in the social-economic development of Da Nang city. Training human resources for seaport logistics services is the most important issue. Based on using and analyzing secondary data sources on the current situation of training human resources for seaport logistics services in Da Nang city, the article shows that, still exist, limitations in the training of human resources for seaport logistics services in Da Nang city. Analyze and evaluate research results, at the same time proposes some solutions to improve the quality of human resource training in seaport logistics services in Da Nang city in the coming period.

Keywords: Training; Seaport; Services of Logistics; Human.

1. Đặt vấn đề

Nằm trong vùng kinh tế trọng điểm miền Trung, có vị trí ở trung độ của đất nước và trục giao thông Bắc – Nam, Đà Nẵng hội tụ nhiều yếu tố thuận lợi cho phát triển dịch vụ logistics cảng biển,

như: cảng biển quốc tế, cảng hàng không quốc tế, nhà ga và hệ thống hạ tầng giao thông đường bộ khá hoàn thiện và đồng bộ; là một trong những cửa ngõ quan trọng hướng ra biển của khu vực Tây Nguyên - Việt Nam và các quốc gia

* Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

** Trường Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng

lân cận như Lào, Campuchia, Thái Lan, Myanmar. Đà Nẵng được kỳ vọng sẽ trở thành trung tâm logistics cảng biển của vùng kinh tế trọng điểm miền Trung. Đây cũng là mục tiêu mà Hội đồng Nhân dân (HĐND) Thành phố Đà Nẵng khóa IX đặt ra và được cụ thể hóa bằng Nghị quyết về quy hoạch phát triển cơ sở hạ tầng ngành dịch vụ logistics thành phố Đà Nẵng đến năm 2030, tầm nhìn 2045. Để đạt được mục tiêu nêu trên, cần chú trọng đầu tư cho đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển.

Nhóm tác giả phân tích và tổng hợp nguồn dữ liệu thứ cấp, sử dụng phương pháp thống kê, so sánh các dữ liệu liên quan đến công tác đào tạo nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng, từ đó đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng.

2. Dịch vụ logistics cảng biển

2.1 Khái niệm

Khái niệm dịch vụ logistics cảng biển là tập hợp của hai khái niệm dịch vụ logistics và cảng biển. Cảng biển là nơi diễn ra dịch vụ logistics và dịch vụ logistics là hoạt động giúp duy trì và phát triển về quy mô, cũng như chất lượng cảng biển.

Dịch vụ logistics cảng biển là loại hình dịch vụ nhằm phục vụ lưu chuyển hàng hóa và hành khách tại các cảng biển, như tiếp nhận, vận chuyển hàng hóa, hành khách tại cầu cảng; lưu kho, lưu bãi, làm thủ tục hải quan, tư vấn khách hàng, đóng gói bao bì, ghi ký mã hiệu, giao hàng,..., để hưởng thù lao. Dịch vụ logistics cảng biển là một chuỗi các hoạt động liên tục liên quan chặt chẽ với

nhau; sự tương tác giữa các khâu dịch vụ được thực hiện một cách khoa học và có hệ thống trên cơ sở nghiên cứu, lập kế hoạch, tổ chức, quản lý và thực hiện kiểm tra, kiểm soát.

Dịch vụ logistics cảng biển có tính đặc thù, khác biệt so với dịch vụ logistics tại các địa bàn khác, như cảng hàng không, cảng đường sông, trong đó nổi bật là sự ảnh hưởng trực tiếp tới cảng biển, như: độ sâu và mức thủy triều của biển, mức độ phá hủy của độ ẩm cao, sự ăn mòn của muối...

2.2 Vai trò của dịch vụ logistics cảng biển

Dịch vụ logistics cảng biển có vai trò to lớn đối với phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và của quốc gia, đặc biệt, trước hết đối với các chủ thể sử dụng dịch vụ logistics tại các cảng biển. Cụ thể, dịch vụ logistics cảng biển có những vai trò chủ yếu như sau:

Thứ nhất, dịch vụ logistics cảng biển giúp mở rộng quy mô kinh tế, mở rộng thị trường kinh doanh, thể hiện rõ nhất tại các cảng biển đặc biệt và cảng biển loại I.

Thứ hai, dịch vụ logistics cảng biển kết nối quá trình sản xuất và lưu thông hàng hóa qua cảng, giúp tiết kiệm tối đa chi phí trong hoạt động lưu thông, phân phối, rút ngắn thời gian chu chuyển của hàng hóa, nguồn vốn.

Thứ ba, dịch vụ logistics cảng biển có vai trò quan trọng trong đảm bảo tính chính xác về thời gian, địa điểm trong vận chuyển và giao nhận hàng hóa thông qua cảng biển.

Thứ tư, dịch vụ logistics cảng biển phát triển góp phần nâng cao hiệu quả quản lý của doanh nghiệp, giảm thiểu chi

phí trong quá trình sản xuất, gia tăng sức cạnh tranh và sự đầu tư của doanh nghiệp.

Thứ năm, dịch vụ logistics cảng biển có vai trò rất lớn trong việc tạo ra nhiều việc làm cho người lao động, nhất là lao động tại địa phương có cảng biển; do đó, đòi hỏi phải có nguồn nhân lực đáp ứng về số lượng và chất lượng.

Ngoài ra, dịch vụ logistics tại các cảng biển là một trong những nhân tố quan trọng góp phần thực hiện tốt công tác quản lý nhà nước về kinh tế, an ninh, quốc phòng trên biển và thông qua cảng biển.

2.3 Tiềm năng phát triển dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng

Về điều kiện tự nhiên, Đà Nẵng có điều kiện tự nhiên vô cùng thuận lợi để phát triển dịch vụ logistics cảng biển; nằm trong khu vực có khí hậu nhiệt đới gió mùa điển hình, nhiệt độ cao và ít có sự biến động; phía bắc giáp với tỉnh Thừa Thiên – Huế, phía tây và phía nam giáp với tỉnh Quảng Nam, phía đông giáp với Biển Đông. Vịnh Đà Nẵng là một vùng nước sâu ôm sát đất liền, cùng với bán đảo Sơn Trà tạo thành một thế vòng cung, vô cùng thuận lợi để xây dựng các cảng biển. Đà Nẵng vừa nằm giữa tọa độ trung chuyển Bắc – Nam của đất nước, vừa là trực tiếp hướng ra biển Đông của các tỉnh khu vực Tây Nguyên và các quốc gia lân cận như Lào, Thái Lan, đông bắc Campuchia. Do đó, Đà Nẵng là nơi trung chuyển, quá cảnh hợp lý dòng lưu chuyển hàng hóa Bắc – Nam và hàng hóa giữa các quốc gia Lào, Thái Lan, Campuchia và các quốc gia Đông Bắc Á. Đà Nẵng còn là tâm điểm của các di sản văn hóa thế giới, như đô thị cổ Hội An, Thánh địa Mỹ Sơn; Cố đô Huế, Phong Nha – Kẻ Bàng,

là một trong những điều kiện để xây dựng hệ thống giao thông kết nối đồng bộ với các địa phương lân cận và kết nối với các tỉnh Tây Nguyên qua Quốc lộ 14B (Lê Đức Thọ & Văn Công Vũ, 2020). Đà Nẵng có Cảng cá Thọ Quang có quy mô khá lớn với nhiều hoạt động bốc dỡ hàng hóa và cung cấp dịch vụ hậu cần nghề cá phục vụ nhu cầu ra khơi đánh bắt hải sản; gần ngư trường biển Hoàng Sa, là cửa ngõ ra vào cảng vô cùng dễ dàng và thuận lợi; là trung tâm tiêu thụ hải sản của khu vực miền Trung.

Về điều kiện kinh tế - xã hội, Đà Nẵng là thành phố trực thuộc trung ương, có lợi thế rất lớn để phát triển kinh tế, đặc biệt là cảng biển và dịch vụ logistics cảng biển; là đầu mối giao thông quan trọng cả về đường thủy, đường bộ, đường sắt và đường hàng không, là động lực và là hạt nhân của vùng kinh tế trọng điểm miền Trung. Một số yếu tố hạ tầng cơ sở trọng yếu phục vụ cho dịch vụ logistics cảng biển, như: hệ thống cảng biển ở Đà Nẵng; hệ thống giao thông; hạ tầng công nghệ thông tin; nguồn nhân lực.

3. Thực trạng công tác đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở Đà Nẵng

Nguồn nhân lực hoạt động trong các loại hình dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng có sự gia tăng về số lượng, nâng cao về chất lượng. Tính riêng Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng, tính đến tháng 09/2020, tổng số lao động tại công ty là 690 người, trong đó, nguồn nhân lực có trình độ đại học, sau đại học là hơn 200 người, chiếm tỷ lệ cao trong cơ cấu lao động của công ty [2].

Bảng 1. Số lượng lao động theo trình độ chuyên môn kỹ thuật của Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng

Trình độ đào tạo	Số lượng (người)	Tỷ lệ (%)
Thạc sĩ	39	5,65
Kỹ sư	58	8,41
Cử nhân	118	17,10
Cao đẳng, cao đẳng nghề	36	5,22
Trung cấp, trung cấp nghề	33	4,78
Trung học CN, công nhân kỹ thuật	18	2,61
Lao động qua đào tạo	388	56,23
Tổng cộng	690	100

Nguồn: Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng (2021)

Đà Nẵng hiện có nhiều cơ sở đào tạo nhân lực ngành logistics và quản trị chuỗi cung ứng, cũng như một số ngành gần dịch vụ logistics, như: Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng, Đại học Bách Khoa - Đại học Đà Nẵng, Đại học Duy Tân, Đại học Đông Á,

Cao đẳng Giao thông vận tải Trung ương V, Cao đẳng Nghề Đà Nẵng, Cao đẳng Thương mại, v.v. Các cơ sở đào tạo ngày càng nâng cao chất lượng đào tạo, góp phần tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho dịch vụ logistics cảng biển Đà Nẵng.

Bảng 2. Ngành nghề tại một số cơ sở đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng

STT	Cơ sở đào tạo	Ngành/ Nghề đào tạo
1	Trường Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng	Quản trị kinh doanh (Chuyên ngành Quản trị chuỗi cung ứng và Logistics), Kinh doanh thương mại, Kinh doanh quốc tế, Thương mại điện tử...
2	Trường Đại học Bách Khoa - Đại học Đà Nẵng	Kỹ thuật tàu thủy, Kỹ thuật điều khiển và tự động hóa, Kỹ thuật xây dựng công trình thủy, Kỹ thuật cơ sở hạ tầng, ...
3	Trường ĐH Sư phạm Kỹ thuật - Đại học Đà Nẵng	Công nghệ kỹ thuật điều khiển và tự động hóa, Công nghệ kỹ thuật ô tô, Kỹ thuật cơ sở hạ tầng...
4	Trường Đại học Đông Á	Công nghệ kỹ thuật ô tô, Công nghệ kỹ thuật điều khiển và tự động hóa...
5	Trường Đại học Duy Tân	Công nghệ kỹ thuật ô tô, Kỹ thuật điều khiển và tự động hóa,
6	Trường CĐ Giao thông vận tải Trung ương V	Logistics, Công nghệ ô tô, Xây dựng công trình thủy, Quản lý kho hàng, Quản lý kho bãi...
7	Trường Cao đẳng Nghề Đà Nẵng	Logistics, Công nghệ ô tô, Công nghệ kỹ thuật điều khiển và tự động hóa...
8	Trường CD Thương mại	Logistics, Kinh doanh xuất nhập khẩu...

Nguồn: Tác giả tổng hợp

Các doanh nghiệp dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng được từng bước hoàn thiện, nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, công nhân viên trong doanh nghiệp thông qua các quy trình hoạt động thực tế tại cảng. Một số ví dụ cụ thể:

- Cảng Đà Nẵng có đội ngũ cán bộ quản lý được đào tạo chính quy, có thể tiếp cận với cơ chế thị trường. Các bộ phận quản lý điều hành ứng dụng thành thạo công nghệ thông tin trong công tác quản lý và khai thác cảng. Đội ngũ công nhân lao động lành nghề, nắm bắt kỹ thuật tiên tiến, vận hành thành thạo các phương tiện, thiết bị hiện đại, đã từng bốc dỡ và vận chuyển nhiều chủng loại hàng hóa, đặc biệt là container và hàng siêu trường, siêu trọng, đạt năng suất cao, an toàn. Lực lượng thủy thủ, thuyền viên của cảng giàu kinh nghiệm trong việc hỗ trợ, lai dắt, cứu hộ và cứu nạn tàu ở mọi vùng biển miền Trung Việt Nam.

Trong giai đoạn 2015 – 2020, Cảng Đà Nẵng đã phối hợp trực tiếp với các đơn vị đào tạo tổ chức nhiều khóa tập huấn tập trung trực tiếp tại Văn phòng Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng cho cán bộ công nhân viên. Từ năm 2016, Cảng Đà Nẵng tiến hành đào tạo ngoại ngữ cho cán bộ, công nhân viên, sử dụng chuẩn tiếng Anh TOEIC. Trong năm 2016, cảng Đà Nẵng đã thực hiện chính sách đào tạo quốc tế cho cán bộ quản lý. Trong 8 tháng đã cử 2 cán bộ đi học tập, đào tạo dài ngày về khai thác cảng và logistics tại châu Âu, cử nhiều lượt cán bộ tham gia các hội thảo tại nước ngoài, như Thái Lan, Campuchia, Philippin. Đối với lực

lượng công nhân viên kỹ thuật, cảng Đà Nẵng đã lên kế hoạch đào tạo, trong đó có các chương trình đào tạo dành riêng cho các khối kỹ thuật để từng bước tiếp cận công nghệ hiện đại.

Trong năm 2018, cảng Đà Nẵng đã phối hợp với các đơn vị đào tạo uy tín, như Crestcom Việt Nam, PACE, VCCI,..., tổ chức nhiều khóa đào tạo do các giảng viên có uy tín và kinh nghiệm giảng dạy. Các khóa đào tạo này đã tập trung vào những chủ đề, như: giám đốc điều hành, giám đốc nhân sự, giám đốc sản xuất, giám đốc tài chính, quản trị bản thân, văn hóa doanh nghiệp, nâng cao kỹ năng lãnh đạo,... Song song với đào tạo trong nước. Trong năm 2018, cảng Đà Nẵng cũng cử nhiều lượt cán bộ tham gia các hội thảo tại nước ngoài, như Nhật Bản, Singapore, Thái Lan, Brunei nhằm nâng cao khả năng cạnh tranh và hội nhập quốc tế. Cảng Đà Nẵng đã áp dụng và tăng cường quản lý theo hướng quản trị hiện đại; tất cả các phòng, ban, đơn vị đều được giao mục tiêu, nhiệm vụ (MBO) và các đơn vị quản trị cấp 02 đều giao mục tiêu, nhiệm vụ cho cấp dưới theo quản trị tiến trình (MBP). Các cấp quản trị đều căn cứ vào tiêu chí SMART để thực hiện tiến trình P-D-C-A, từ đó góp phần làm tăng hiệu quả kinh doanh và chất lượng dịch vụ. Cảng Đà Nẵng tiếp tục phối hợp với các đơn vị tư vấn tiến hành đào tạo, hướng dẫn các đơn vị, phòng ban, tổ chức đánh giá hiệu quả công việc theo KPI. Nhằm cải tiến hiệu quả áp dụng KPI tại các đơn vị, cảng Đà Nẵng đã tiến hành xây dựng công cụ đánh giá KPI online thông qua nền tảng

công nghệ đám mây của Google. Công cụ này đã giúp đơn giản hóa công tác đánh giá hiệu quả công việc thông qua KPI, tạo môi trường thuận lợi cho việc triển khai KPI cho toàn đơn vị.

Bên cạnh hệ thống đánh giá theo KPI, để có đầy đủ thông tin đánh giá toàn diện nhân sự, Cảng Đà Nẵng đã triển khai công tác đánh giá 360 theo phương thức đánh giá online, xây dựng bộ tiêu chí mới phù hợp với thực tiễn và tình hình hiện tại, giúp đánh giá đúng và khách quan năng lực của cán bộ, công nhân viên, phục vụ đắc lực cho công tác hoạch định nguồn nhân lực. Cảng Đà Nẵng đã tổ chức các chương trình đào tạo “Hướng dẫn xây dựng BSC&KPI trong quản trị doanh nghiệp” cho tất cả lãnh đạo cấp trưởng, phó phòng trở lên. Đồng thời, Cảng Đà Nẵng cũng đã tổ chức nhiều buổi họp, hội nghị để hướng dẫn triển khai và áp dụng phương pháp Thẻ điểm cân bằng vào quản trị doanh nghiệp. Tháng 6/2019, hệ thống đánh giá KPI theo phương pháp Thẻ điểm cân bằng đã được hoàn thiện; Cảng Đà Nẵng đã chính thức áp dụng hệ thống đánh giá kết quả KPI theo phương pháp Thẻ điểm cân bằng BSC, quản lý xuyên suốt các mục tiêu được giao, từ cấp Tổng Công ty đến các phòng, ban đơn vị thuộc Cảng Đà Nẵng và các cá nhân trực tiếp thực hiện công việc. Hệ thống đánh giá kết quả KPI theo phương pháp Thẻ điểm cân bằng đã trở thành công cụ hiệu quả và đắc lực trong việc kiểm soát và đôn đốc thực hiện các chỉ tiêu sản xuất, kinh doanh, giúp doanh nghiệp phát triển bền vững.

Trong năm 2020, Cảng Đà Nẵng đã tổ chức và tham gia tổ chức 18 chương trình đào tạo, với sự tham gia của 201 lượt người lao động tham gia. Do diễn biến khó lường của đại dịch Covid-19, nhiều khóa đào tạo tạm thời hoãn lại, tuy nhiên đã mở ra nhiều chương trình mới phù hợp và thiết thực trong bối cảnh làm việc từ xa, đào tạo trực tuyến [3].

Nét mới trong công tác đào tạo của năm 2020 là chương trình đào tạo nội bộ “Vận hành các thiết bị đặc biệt của Tổ Cơ giới”. Chương trình đào tạo đã kết hợp được giáo án chính thức của Trung tâm Kiểm định kỹ thuật an toàn Khu vực 3, đồng thời với kinh nghiệm lành nghề của đội ngũ lao động tại Tổ Cơ giới, người tham gia đào tạo được trả lương trong thời gian đào tạo, có giáo án chuẩn để nghiên cứu, có người vận hành dày dặn kinh nghiệm chỉ bảo thực tế, đã tạo ra hiệu quả truyền đạt cao, đảm bảo người lao động có thể vận hành thành thạo các thiết bị khó, hoạt động vận chuyển hàng hóa được thông suốt, nhanh chóng và an toàn.

Một hướng đào tạo mới khác là đào tạo dịch vụ khách hàng chuyên nghiệp, với định hướng dịch vụ đẳng cấp, đáp ứng được kỳ vọng của khách hàng. Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng đã phối hợp với đơn vị cung cấp mời giảng viên danh tiếng về giảng dạy tại đơn vị, qua đó nhấn mạnh vào chiến lược giữ chân khách hàng bằng dịch vụ chuyên nghiệp, chất lượng, chần chừ và khích lệ tinh thần làm việc tích cực của bộ phận làm việc trực tiếp với khách hàng là chủ hàng, hãng tàu, hãng logistics,... Khóa đào tạo có 61 lượt người tham gia, làm việc tại

những mắc xích quan trọng trong chuỗi dịch vụ tại cảng, qua đó thu được hiệu quả đáng khích lệ.

- Năm 2017, Công ty Cổ phần Logistics Cảng Đà Nẵng đã tổ chức triển khai các chương trình phát triển kỹ năng và học tập liên tục để hỗ trợ người lao động có việc làm và phát triển nghề nghiệp, bao gồm: đào tạo kỹ năng thuyết trình chuyên nghiệp; marketing nâng cao thương hiệu và phát triển doanh số; hướng dẫn mô tả công việc, phân tích SWOT; quy cách chèn buộc hàng hóa; kỹ thuật giám định và vệ sinh container; chứng nhận IICL; nghiệp vụ đại lý và môi giới hàng hải; an toàn lao động, phòng cháy chữa cháy;...; khóa đào tạo dành cho cán bộ quản lý về chương trình phát triển kỹ năng lãnh đạo và đổi mới sáng tạo cho lãnh đạo doanh nghiệp Việt Nam – Leadership USA10; quản trị nhân sự, chiến lược vốn.

4. Đánh giá thực trạng đào tạo nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở Đà Nẵng

Phân tích nêu trên, cho thấy công tác đào tạo nhân lực dịch vụ logistics cảng biển tại thành phố Đà Nẵng trong thời gian qua về cơ bản đạt được một số kết quả tích cực. Các cơ sở đào tạo và doanh nghiệp dịch vụ logistics đóng vai trò lớn trong việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Tuy nhiên, công tác đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng cũng gặp phải không ít những khó khăn và hạn chế nhất định. Trong đó có thể kể đến một số mặt tồn tại như: *Thứ nhất*, tuy thiếu nhân lực ngành logistics, song không ít doanh

niệp dịch vụ logistics tại cảng Đà Nẵng sau khi tuyển dụng được lao động ở lĩnh vực này phải tốn thời gian và kinh phí rất lớn để tiến hành đào tạo lại; *Thứ hai*, các cơ sở đào tạo thiếu giáo viên, nhất là các giáo viên dạy nghề có chứng chỉ quốc tế. Chuyên gia được đào tạo chuyên nghiệp trong lĩnh vực này còn quá ít so với yêu cầu phát triển; *Thứ ba*, chương trình đào tạo chuyên ngành ít được cập nhật, thẩm định và chứng nhận bởi các tổ chức chuyên môn có uy tín. Một số cơ sở đào tạo có chương trình đào tạo về logistics và quản trị chuỗi cung ứng, nhưng chỉ cung cấp các kiến thức cơ bản về nghiệp vụ ngoại thương, vận tải. Giáo trình, tài liệu tham khảo về dịch vụ logistics, nhất là các dịch vụ logistics cảng biển là không nhiều; *Thứ tư*, các cơ sở đào tạo chuyên ngành còn thiếu cơ sở vật chất, trang thiết bị cần thiết, hiện đại để giảng dạy các học phần liên quan đến các dịch vụ logistics tại cảng biển, như dịch vụ vận tải hàng hải, dịch vụ xếp dỡ hàng hóa, dịch vụ kho bãi và lưu trữ hàng hóa; *Thứ năm*, Đại học Đà Nẵng là một đại học vùng lớn trong khu vực, trong quá trình đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics, Đại học Đà Nẵng đã liên kết với Đại học Liège – Vương quốc Bỉ đào tạo được hai khóa “Professional Master in Transport and Logistics”, tuy nhiên, số lượng học viên mỗi khóa đào tạo chưa nhiều. Mặt khác, nội dung chương trình học này có một số khác biệt giữa châu Âu và Việt Nam về giám sát hải quan, mạng lưới hạ tầng giao thông kết nối, cấp độ quản lý an ninh theo ISPS Code... (Lê Đức Thọ, 2019)

Những hạn chế trên xuất phát từ một số nguyên nhân chủ yếu sau đây:

Một là, nhà trường và doanh nghiệp chưa có sự kết nối, liên kết chặt chẽ trong việc đào tạo nhân lực cho các loại hình dịch vụ logistics hiện có tại cảng biển Đà Nẵng.

Hai là, năng lực và cơ sở vật chất phục vụ đào tạo của nhà trường còn hạn chế, trang thiết bị được trang bị trong các cơ sở đào tạo chưa theo kịp được với sự thay đổi của máy móc, công nghệ hiện nay. Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang có ảnh hưởng ngày càng sâu rộng, sự lên ngôi của những công nghệ mới như trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, internet vạn vật, máy móc, công nghệ ở các dịch vụ logistics cảng biển phải có sự cải tiến liên tục để tránh tình trạng lạc hậu, lỗi thời.

Ba là, một số giảng viên còn thiếu các kỹ năng thực tế ở doanh nghiệp. Chương trình đào tạo còn chưa được cập nhật, bổ sung thường xuyên, chỉ một số ít trường đại học, cao đẳng trên địa bàn thành phố Đà Nẵng mở chuyên ngành logistics và quản trị chuỗi cung ứng, các chuyên ngành chuyên sâu về quản trị kho bãi, bốc xếp hàng hóa gần như không có.

Bốn là, kỹ năng mà lao động được đào tạo trong nhà trường chưa đáp ứng được nhu cầu tuyển dụng của doanh nghiệp; quá trình đào tạo chưa gắn kết chặt chẽ với nhu cầu của thị trường lao động. Do đó, đào tạo nhân lực dịch vụ logistics cảng biển có đủ trình độ nhằm đón đầu và đáp ứng yêu cầu của sự phát triển như vũ bão của khoa học – công nghệ càng trở nên khó khăn.

5. Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở Đà Nẵng

Để nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng, xin đề xuất một số giải pháp chủ yếu như sau:

Một là, Hiệp hội doanh nghiệp dịch vụ logistics Việt Nam cần đề nghị Chính phủ và các cơ quan chức năng ở trung ương và địa phương quan tâm xây dựng chính sách phát triển ngành logistics, đặc biệt là tại các cảng biển; phối hợp và tranh thủ hợp tác với Tổ chức Liên đoàn các Hiệp hội Giao nhận Quốc tế (FIATA) và các tổ chức phi chính phủ khác để có nguồn kinh phí đào tạo thường xuyên; hợp tác với các tổ chức đào tạo nước ngoài nhằm nâng cao hiệu quả công tác đào tạo, huấn luyện nhân lực về dịch vụ logistics cảng biển; hình thành một số trung tâm nghiên cứu chuyên sâu về dịch vụ logistics cảng biển nhằm nghiên cứu, nắm bắt các xu hướng, công nghệ tiên tiến về dịch vụ logistics cảng biển, triển khai ứng dụng vào thực tế nhanh chóng và hiệu quả.

Hai là, các cơ sở đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển cần đầu tư cơ sở hạ tầng phục vụ giảng dạy gắn với đặc thù chuyên ngành logistics, như cơ sở vật chất, thiết bị học tập phục vụ cho sinh viên chuyên ngành tiếp cận với các mô hình vận tải, quản lý kho bãi, quản lý bốc xếp hàng hóa, các dịch vụ khai thuê hải quan.

Ba là, cần nâng cao trình độ chuyên môn của đội ngũ giảng viên.

Bốn là, các cơ sở đào tạo sinh viên chuyên ngành dịch vụ logistics tại thành

phố Đà Nẵng cần có sự liên kết với doanh nghiệp trong các hoạt động đào tạo và giải quyết việc làm cho sinh viên sau tốt nghiệp. Các cơ sở đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics trên địa bàn thành phố Đà Nẵng cần phối hợp với nhau tổ chức các cuộc thi về khởi nghiệp, phát động phong trào, tạo cơ sở vững chắc để sinh viên khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong lĩnh vực dịch vụ logistics.

Năm là, doanh nghiệp dịch vụ logistics cảng biển cần tham gia vào xây dựng tiêu chuẩn nghề đáp ứng nhu cầu thực tiễn.

Sáu là, tăng cường nghiên cứu và cử cán bộ ở các loại hình dịch vụ logistics tại các cảng biển đi học tập kinh nghiệm của các nước có nền công nghiệp dịch vụ logistics phát triển. Cần thúc đẩy mô hình đào tạo trong doanh nghiệp, giáo viên là những thợ bậc cao, những kỹ sư lành nghề trong doanh nghiệp, kèm cặp và hướng dẫn học viên trên những thiết bị máy móc của doanh nghiệp. Học viên sẽ đảm trách những công việc từ đơn giản đến trung bình. Chương trình cần được phát triển bởi sự hợp tác giữa nhà trường và doanh nghiệp.

Bảy là, doanh nghiệp dịch vụ logistics tại các cảng biển lớn, như Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng có thể hình thành các trường đại học để chủ động kiểm soát nguồn nhân lực có chất lượng và sát với yêu cầu thực tế. Các doanh nghiệp logistics cũng thông qua hoạt động này phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng những sinh viên đạt yêu cầu làm nguồn tuyển dụng. Thực hiện tốt giải pháp này sẽ giúp doanh nghiệp giảm thời gian đào

tạo bổ sung, giúp sinh viên thích ứng với văn hóa doanh nghiệp và giúp nhà trường tăng uy tín trong đào tạo.

Tám là, nâng cao năng lực chủ động học tập, nghiên cứu của sinh viên chuyên ngành. Ngay tại giảng đường, mỗi sinh viên cần phải có thái độ chủ động, tích cực học tập, trau dồi kiến thức, kỹ năng chuyên môn và các kỹ năng mềm như giao tiếp, công nghệ thông tin, ngoại ngữ... Tại đơn vị thực tập, bản thân sinh viên cần phải tự nâng cao ý thức cá nhân và tận dụng thời gian thực tập để học hỏi và tích lũy những kỹ năng, kiến thức thực tế, trang bị cho hành trang nghề nghiệp tương lai.

6. Kết luận

Sự phát triển của dịch vụ logistics tại các cảng biển trong thời gian qua đã và đang đóng góp rất tích cực vào việc nâng cao năng lực cạnh tranh, hiệu quả và sự phát triển kinh tế - xã hội Đà Nẵng. Trên cơ sở xây dựng khung lý luận về dịch vụ logistics, phân tích thực trạng đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics tại các cảng biển ở thành phố Đà Nẵng, nghiên cứu cho thấy, bên cạnh những kết quả tích cực đã đạt được công tác đào tạo nguồn nhân lực dịch vụ logistics cảng biển ở thành phố Đà Nẵng cũng bộc lộ nhiều hạn chế và bất cập cần được cải thiện. Do vậy, trong giai đoạn đến, cần phối hợp thực hiện đồng bộ một số giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo. Các giải pháp được đề xuất ở trên tập trung vào 04 nhóm chủ thể: Cơ quan quản lý nhà nước; doanh nghiệp; cơ sở đào tạo và người lao động. Thực hiện tốt các giải pháp trên có ý nghĩa rất lớn trong việc

góp phần xây dựng kinh tế - xã hội thành phố Đà Nẵng, đảm bảo an ninh – quốc phòng quốc gia trong tiến trình hội nhập quốc tế./.

Tài liệu tham khảo

[1] Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng (2021), *Báo cáo thường niên năm 2020*, Đà Nẵng

[2] Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng (2021), *Tổng quan tình hình nguồn nhân lực*, Đà Nẵng

[3] Công ty Cổ phần Cảng Đà Nẵng (2021), *Vị trí cảng Đà Nẵng*, truy cập <https://danangport.com/gioi-thieu/>

[4] Cổng thông tin điện tử thành phố Đà Nẵng (2019), *Hạ tầng công nghệ thông tin – truyền thông, Đà Nẵng*, truy cập <https://danang.gov.vn/chi-tiet?id=38657&c=39>

[5] Cục thống kê thành phố Đà Nẵng (2020), *Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội Quý IV và năm 2020*, Đà Nẵng

[6] Cục thống kê thành phố Đà Nẵng (2021), *Thông cáo báo chí về tình hình kinh tế - xã hội thành phố Đà Nẵng 6 tháng đầu năm 2021*, Đà Nẵng

[7] Lê Đức Thọ (2019), ‘Phát triển nguồn nhân lực logistics ở Đà Nẵng: Thực trạng và một số đề xuất giải pháp’, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học quốc tế “Thực trạng và giải pháp phát triển hệ thống Logistics quốc gia và vùng kinh tế trọng điểm miền Trung”*, Nxb. Lao Động – Xã hội, Hà Nội

[8] Lê Đức Thọ & Văn Công Vũ (2020), ‘Phát triển dịch vụ logistics ở Đà Nẵng: Thực trạng và một số đề xuất’, *Tạp chí Kinh doanh và Công nghệ*, Hà Nội, số 08/2020, trang 55

Ngày nhận bài: **07/01/2022**

Ngày phản biện: **10/03/2022**

Ngày duyệt đăng: **15/03/2022**